

تفاهم نامه همکاری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

در راستای پیشگیری و کنترل بیماری ها و عوامل خطر مرتبط

مرداد ۱۳۹۵

ماده ۱- مقدمه و ضرورت تفاهم نامه

امروزه با تغییرات سریع و شگرف اجتماعی ناشی از روند توسعه و به ویژه افزایش سن جمعیت، سهم بیماری های غیرواگیر (مانند بیماری های قلبی و عروقی و سرطان ها) در مرگ و میر و بار مالی ناشی از مشکلات سلامت با سرعت چشمگیری رو به فزونی است. بر این اساس مقام معظم رهبری در سیاست های کلی سلامت ابلاغی ۱۳۹۳/۱/۱۸ بر تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین، سیاست های اجرایی و مقررات با رعایت کاهش مخاطرات و آلودگی های تهدید کننده سلامت مبتنی بر شواهد معتبر علمی، تهیه پیوست سلامت برای طرح های کلان توسعه ای، ارتقا شاخص های سلامت برای دستیابی به جایگاه اول در منطقه آسیای جنوب غربی تاکید کرده اند.

نظر به اهمیت موضوع و ضرورت پاسخگویی در قبال سیاست های کلی سلامت و انجام مبادی تصمیم گیری، اجرا، نظارت و ارزیابی کلیه فعالیت ها، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری کلبه دستگاههای مربوطه اقدام به تدوین "سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط" نمود که متعاقباً پس از امضای کلیه وزرا، در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۳ در شورای عالی سلامت و امنیت غذایی با حضور ریاست محترم جمهور تصویب شد.

این تفاهم نامه بین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نمایندگی جناب آقای دکتر سید حسن هاشمی (طرف اول تفاهم نامه) و وزارت جهاد کشاورزی به نمایندگی جناب آقای مهندس محمود حجتی (طرف دوم تفاهم نامه) برای اجرای اقدامات سلامت محور با هدف پیشگیری و ارتقای مداخلات کنترلی بیماری های غیرواگیر و استقرار "سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط" مصوب شورای عالی سلامت و امنیت غذا مبادله می گردد.

اهداف بلند مدت این سند که از تعهدات بین المللی جمهوری اسلامی ایران برگرفته شده است، به شرح زیر هستند:

۱. کاهش ۲۵٪ از خطر مرگ های زودرس ناشی از بیماری های غیرواگیر
۲. کاهش ۲۰٪ از میزان تحرک بدنی ناکافی
۳. کاهش ۱۰٪ از مصرف الکل
۴. کاهش ۳۰٪ از میزان مصرف نمک سدیم
۵. کاهش ۳۰٪ از شیوع استعمال دخانیات
۶. کاهش ۲۵٪ از شیوع پرفشاری خون
۷. جلوگیری از افزایش بیشتر چاقی و دیابت جمعیت
۸. دسترسی ۱۰۰٪ جمعیت به داروهای مناسب و فناوری های پایه و ضروری برای درمان بیماری های غیرواگیر
۹. دسترسی حداقل ۷۰٪ جمعیت به دارو و مشاوره لازم برای پیشگیری از بیماری های قلبی عروقی و حملات عروق مغزی
۱۰. به صفر رساندن میزان اسیدهای چرب ترانس در روغن های خوراکی و محصولات غذایی
۱۱. ۲۰٪ کاهش نسبی در میزان مرگ و میر ناشی از سوانح و حوادث ترافیکی
۱۲. ۱۰٪ کاهش نسبی در میزان مرگ و میر ناشی از مصرف مواد مخدر
۱۳. ۲۰٪ افزایش دسترسی به درمان بیماری های روانی

ماده ۲- موضوع تفاهم نامه

تسهیل، تسریع و هم افزایی جهت ارتقای شاخص‌های پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر از طریق اقدامات سلامت محور در زمینه‌های مورد توافق.

ماده ۳- تعهدات

الف- تعهدات مشترک

۱. پیگیری در تدوین و اجرای سیاست انقباضی در خصوص کشت دخانیات و جایگزینی آن با سایر محصولات کشاورزی.
۲. حمایت از برنامه های کنترل مواجهه شغلی کشاورزان با عوامل زیان آور شغلی.
۳. کنترل آلاینده ها ، باقیمانده ی سموم ، کود های شیمیایی و فلزات سنگین در محصولات زراعی، باغی، گلخانه ای .
۴. استفاده از فناوری‌های جدید و نوین در تولید، نگهداری، توزیع و نظارت بر مواد غذایی.
۵. ارتقای کمی و کیفی واکسن ها و فرآورده های بیولوژیک تولیدی کشور.
۶. همکاری در تدوین و اجرای برنامه ملی پیشگیری و کنترل مقاومت ضد میکربی.
۷. همکاری جهت جلوگیری از استفاده ی فاضلاب برای آبیاری زمین های کشاورزی.
۸. تدوین برنامه ارتقای شاخص های بهداشتی فرآورده های غذایی و اجرای آن با مشارکت کلیه ذینفعان با رعایت قوانین و مقررات جاری.

ب- تعهدات وزارت جهاد کشاورزی

۱. اجرای قوانین و مقررات مرتبط با پیوست سلامت با توجه به اختیارات قانونی وزارت جهاد کشاورزی به منظور پیشگیری از مداخلات مضر سلامت.
۲. ایجاد دبیرخانه سلامت در حوزه دفتر وزیر جهاد کشاورزی با عضویت نمایندگان سازمان حفظ نباتات ، سازمان دامپزشکی و سازمان تحقیقات ، آموزش و ترویج کشاورزی با هدف استمرار فعالیت های سلامت محور و تقویت همکاری های بین بخشی سلامت.
۳. تنظیم سیاست های درون بخشی لازم برای اقدام مستمر در زمینه های مورد تفاهم در یک افق پنج ساله.
۴. تامین و جذب منابع مالی مداخلات بر اساس برنامه های عملیاتی مصوب کمیته مشترک.
۵. حمایت از اتخاذ سیاست های تشویقی برای ارائه ی محصولات تازه خوری با قیمت و کیفیت مناسب (افزایش تولید/کاهش قیمت).
۶. حمایت از ایجاد تعاونی‌های بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی به منظور حذف واسطه‌ها.
۷. مشارکت در ارتقای کیفیت سموم و کودهای کشاورزی با رعایت معیارهای مناسب و استفاده بهینه از آنها توسط کشاورزان و حذف سموم پر خطر با هدف رفع آلودگی آب و خاک و محصولات کشاورزی.
۸. تسریع فرایند شناسنامه دار نمودن مزارع، باغات، گلخانه ها و دامداری ها .
۹. برقراری و گسترش سامانه های الکترونیکی ردیابی محصولات خام دامی .
۱۰. طراحی و برقراری سامانه ی مدیریت الکترونیک کلینیک های گیاهپزشکی (سماک).

۱۱. ارتقا و گسترش سیستم پایش (مانیتورینگ) سموم دفع آفات نباتی.
۱۲. تدوین برنامه‌ی ارتقای شاخص‌های بهداشتی فرآورده‌های خام دامی و اجرای آن با مشارکت کلیه ذینفعان.
۱۳. تعیین وبه روز رسانی حداکثر مجاز باقیمانده (MRL) دارو، سموم، فلزات و سایر مواد شیمیایی در فرآورده‌های خام دامی و محصولات زراعی، باغی، گلخانه‌ای.
۱۴. پایش باقیمانده‌ی دارو، سموم و سایر مواد شیمیایی در فرآورده‌های خام دامی و آبرزی.
۱۵. ساماندهی نظام نسخه نویسی و نسخه پیچی دامپزشکی و برنامه ریزی برای حذف دارو، سموم و سایر مواد شیمیایی پرخطر و مساله ساز در سلامت مصرف کنندگان بر اساس اعلام مراجع ذیصلاح بین المللی یا ارانه‌ی مستندات علمی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۱۶. ایجاد دسترسی اختصاصی معاونت غذا و داروی دانشگاه‌های علوم پزشکی به داده‌های سامانه‌ی یکپارچه قرنطینه سازمان دامپزشکی کشور جهت کنترل ورودی فرآورده‌های خام دامی به عنوان ماده‌ی اولیه به کارخانجات فراوری مواد غذایی تحت نظارت سازمان غذا و دارو.
۱۷. ارائه اطلاعات و گزارش وضعیت بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان و منتقله از غذا در جمعیت دامی تحت پوشش برنامه‌های مبارزه با بیماری‌های دامی به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۱۸. انجام اقدامات کنترلی و پیشگیرانه متعاقب دریافت گزارش‌های بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان و نیز بیماری‌های منتقله از راه غذا (غذا زاد) در جمعیت انسانی.
۱۹. گسترش سامانه مراقبت پس از فروش جهت اقلام دارو و سموم دامپزشکی و نیز خوراک دام و فرآورده‌های خام دامی به صورت فراگیر.
۲۰. تقویت سازوکارهای مناسب تشویقی و حمایتی جهت تولید محصولات سالم، ارگانیک و محصولات گواهی شده.
۲۱. حمایت از افزایش تولید و مصرف کودهای زیستی و آفت کش‌های بیولوژیکی و غیر شیمیایی.
۲۲. تقویت تولید و پرورش آبزیان و ایجاد تسهیلات برای در دسترس قرار گرفتن آنها برای عموم.

ج- تعهدات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱. آموزش و حمایت از سلامت کشاورزان در قالب برنامه‌های بهداشت کشاورزی.
۲. پایش باقیمانده آلاینده‌ها در محصولات باغی، زراعی و گلخانه‌ای عرضه شده در بازار و برخورد مناسب به منظور اجرایی نمودن توصیه‌های فنی و سلامت محصول.
۳. ارائه اطلاعات و گزارش‌های بیماری‌های منتقله از راه غذا (غذا زاد) و بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان در جمعیت انسانی حسب مورد به طرف دوم تفاهم‌نامه.
۴. تدوین ضوابط برای اخذ گواهی بهداشتی حمل فرآورده‌های خام دامی صادره از سوی سازمان دامپزشکی کشور توسط کارخانجات فرآوری مواد غذایی.
۵. توجه و استفاده از ضوابط و معیارهای سازمان دامپزشکی در جهت تقویت سلامت فرآورده‌های خام دامی در کارخانجات مواد غذایی.
۶. همکاری در تسهیل فرآیند تدوین سیاست‌ها و اجرای مداخلات سلامت محور.
۷. همکاری در جهت آموزش فنی لازم و مرتبط مورد نیاز طرف دوم تفاهم‌نامه برای تدوین و اجرای مداخلات در چارچوب تفاهم‌نامه.
۸. معرفی و تشویق اقدامات سلامت محور طرف دوم و افراد موثر در سطح جامعه در گزارش‌های سالانه.
۹. تامین و جذب منابع مالی مداخلات بر اساس برنامه‌های عملیاتی مصوب کمیته مشترک.

ماده ۴ - شرایط اجرای تفاهم‌نامه

۱. به منظور عملیاتی کردن مفاد این تفاهم‌نامه کمیته اجرایی متشکل از دو نماینده مطلع و تام‌الاختیار از معاونت بهداشت و یک نفر از سازمان غذا و دارو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یک نفر نماینده مطلع و تام‌الاختیار از سازمان حفظ نباتات و یک نفر از سازمان دامپزشکی و یک نفر از سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی و یک نفر از دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی تشکیل می‌گردد.
  ۲. کمیته اجرایی موظف است در اولین جلسه خود که حداکثر یک ماه پس از امضای تفاهم‌نامه تشکیل می‌گردد، نحوه اداره جلسات و محل برگزاری جلسات مشترک را تعیین نماید.
  ۳. کمیته اجرایی مکلف است صورتجلسات و نیز برنامه‌های عملیاتی و گزارش پایش برنامه‌ها را به صورت فصلی برای دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی ارسال نماید.
  ۴. محل تامین مالی اقدامات سلامت محور در هر برنامه عملیاتی، حسب مورد از ردیف‌های بودجه‌ای دستگاه مربوطه بر اساس منابع تخصیصی ویژه از سوی سازمان برنامه و بودجه خواهد بود. بر این اساس لازم است در صورت لزوم نماینده بودجه دستگاه در جلسات شرکت داشته باشد.
  ۵. وزرای امضاکننده‌ی این تفاهم‌نامه مسئول حسن اجرای آن خواهند بود.
  ۶. مدت زمان اجرای تفاهم‌نامه تا پایان برنامه ششم توسعه تعیین می‌گردد.
- این تفاهم‌نامه در ۴ ماده و ۳ بند، در ۲ نسخه که حکم واحد دارند، در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۱۶ به امضا طرفین رسیده و از این تاریخ معتبر می‌باشد.

سید حسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

محمود حجتی

وزیر جهاد کشاورزی